ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԵԱՆ

Posted on January 10, 2010 by Keghart

Category: Opinions

Հարցազրոյցը վարեց՝ Համօ Մոսկոֆեան, Պէյրութ, 23 Յունուար 2010

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆ Է Ի՛Ր ՍՓԻՒՌՔՈՎ ԵՒ ՍՓԻՒՌՔԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՎ:"
"ՉԵ՛Մ ՅԻՇԵՐ ՈՐԵՒԷ ԺԱՄԱՆԱԿ, ԳԷԹ ՎԵՐՋԻՆ 10 ՏԱՐԻՆԵՐՈՒՆ, ՈՐ ՄԵՐ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱԴՐԱԾ ԵՆ»

Հ- Պրն. Բագրատունեան, որպէս կրթական երկարամեայ մշակ, Տնօրէն եւ քաղաքական գործիչ, այսօր կը հանդիսանաք խորհրդարանական հայկական խմբակցութեան աշխոյժ ներկայացուցիչներէն մէկը Լիբանանի քաղաքական կեանքին մէջ: Ինչպիսի՞ն էր 2009 յոյժ կարեւոր տարեշրջանը ձեզի համար եւ ձեր ծրագիրներն ու ակնկալիքները 2010 թուականին:
Պ-Լիբանանի պատմութեան վերջին 5 տարիները, 2005 թուականի վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի նահատակութենէն ետք՝ բնական տարիներ չեղան: Մեծ հարուած էր Ռաֆիք Հարիրիի սպանութիւնը եւ անկէ ետք պատահած դէպքերը ցնցեցին ամբողջ Լիբանանը իբրեւ գոյութիւն, հայրենիք, ժողովուրդ: Ինչպէս նաեւ ցնցեցին երկրին ներքին քաղաքական, ընկերային եւ տնտեսական իրավիճակը: Սակայն ժամանակի ընթացքին հարցերը աւելի յստակացան եւ կողմերը համոզուեցան, որ երկրին հարցերը կարելի չէ լուծել առանց երկխօսութեան: Քաղաքական ուժերը հրաւիրուեցան նախ խորհրդարանի նախագահին եւ ապա հանրապետութեան նախագահին կողմէ:

Հարցազրոյցը վարեց՝ Համօ Մոսկոֆեան, Պէյրութ, 23 Յունուար 2010

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆ Է Ի՛Ր ՍՓԻՒՌՔՈՎ ԵՒ ՍՓԻՒՌՔԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՎ:"
"ՉԵ՛Մ ՅԻՇԵՐ ՈՐԵՒԷ ԺԱՄԱՆԱԿ, ԳԷԹ ՎԵՐՋԻՆ 10 ՏԱՐԻՆԵՐՈՒՆ, ՈՐ ՄԵՐ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱԴՐԱԾ ԵՆ»

Հ- Պրն. Բագրատունեան, որպէս կրթական երկարամեայ մշակ, Տնօրէն եւ քաղաքական գործիչ, այսօր կը հանդիսանաք խորհրդարանական հայկական խմբակցութեան աշխոյժ ներկայացուցիչներէն մէկը Լիբանանի քաղաքական կեանքին մէջ: Ինչպիսի՞ն էր 2009 յոյժ կարեւոր տարեշրջանը ձեզի համար եւ ձեր ծրագիրներն ու ակնկալիքները 2010 թուականին:
Պ-Լիբանանի պատմութեան վերջին 5 տարիները, 2005 թուականի վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի նահատակութենէն ետք՝ բնական տարիներ չեղան: Մեծ հարուած էր Ռաֆիք Հարիրիի սպանութիւնը եւ անկէ ետք պատահած դէպքերը ցնցեցին ամբողջ Լիբանանը իբրեւ գոյութիւն, հայրենիք, ժողովուրդ: Ինչպէս նաեւ ցնցեցին երկրին ներքին քաղաքական, ընկերային եւ տնտեսական իրավիճակը: Սակայն ժամանակի ընթացքին հարցերը աւելի յստակացան եւ կողմերը համոզուեցան, որ երկրին հարցերը կարելի չէ լուծել առանց երկխօսութեան: Քաղաքական ուժերը հրաւիրուեցան նախ

խորհրդարանի նախագահին եւ ապա հանրապետութեան նախագահին կողմէ:

2009 թուականին տեղի ունեցան խորհրդարանական ընտրութիւններ, ոմանք կը կոչէին ճակատագրական եւ ուրիշներ անկիւնադարձային, բայց մենք տեսանք որ բնական ընտրութիւններ էին: Խորհրդարանին մէջ կազմուեցաւ փոքրամասնութիւն, մեծամասնութիւն եւ ընդդիմութիւն: Թէեւ ոչ նոյն կացութեամբ ինչ որ էր ընտրութիւններէն առաջ: Ուալիտ Ճոմպլաթի քաղաքական արեւելումով դէպի կեդրոն փոխադրութեամբ՝ հարցերը նուազ ուժգնութեամբ դնելու ընդհանրական մօտեցումը երեւաց թէ Ուալիտ Ճոմպլաթի, թէ Սաատ Հարիրիի եւ թէ Զօր. Աունի մօտ: Այն ատեն նկատեցինք, որ երբ որոշ ուշացումով կազմուեցաւ Ազգային Միութեան դահլիճը եւ ի միջի այլոց մեր պահանջքը եւ պետական պահանջքը եղած է՝ թէ Լիբանանի կառավարութիւնը ըլլայ ա՛յն, որ կը ներկայացնէ առաւելագոյն չափով քաղաքական կողմեր եւ կարենայ վստահութիւնը վայելել ժողովուրդին ու կառավարել երկիրը այնպիսի ձեւով, որ ժողովրդային լայն խարիսխներ իր կողքին ըլլան: Ընդհանուր մթնոլորտը աւելի հանդարտ է քան ինչ որ էր 2009ին: Բնականաբար գոյութիւն ունին այլ խնդիրներ: Խորհրդարանի նախագահին կողմէ հրապարակ նետուած քաղաքական համայնքայնութիւնը ջնջելու յատուկ խորհուրդի մը կազմութեան, քաղաքապետական ընտրութիւններու նոր օրէնքի մը պատրաստութեան եւ նշանակումներու դէմ-հանդիման ենք: Ասոնք բնական երեւոյթներ են, որպէսզի մեր Լիբանանի ժողովուրդը չվախցնեն, ոչ ալ դառնան այնպիսի անկիւնադարձային խնդիրներ՝ որոնք երկիրը կարենան բաժնել: Ասոնք իբր բնական հարցեր պէտք է դիտուին ու քննարկուին, թէ՛ ժամանակին եւ պայմաններուն մէջ համապատասխան արդիւնքներու հասնելու:

Այսօր, Ազգային Միութեան դահլիճին կազմութենէն ետք, անպայմանօրէն չենք կրնար ըսել թէ փոխադարձ վստահութիւնը ամբողջութեամբ վերահաստատուած է: Վստահութիւնը վերահաստատելու ճիգին մէջ կարելի է նկատել, որ կարգ մը կողմեր լուրջ աշխատանք կը տանին: Այս գործընթացին կը նպաստէ նաեւ միջարաբական հաշտութիւնները, որոնք տեղի ունեցան եւ որոնց իբրեւ արդիւնք կարելի դարձաւ Լիբանանի ներքին կեանքի բացայայտ եւ ոչ այնքան բացայայտ հարցերու լուծումը, որով վարչապետը՝ նահատակ Ռաֆիք Հարիրիի զաւակն է եւ անկախ այլ հարցերէ եւ վարչապետ Հարիրիի սպանութեան ճշդումէ (որ յատկացուած է միջազգային դատարանին), կրնայ բնականոն պայմաններ ստեղծել Սուրիոյ հետ: Ամբողջ Լիբանանի վարչապետը, այդ պատասխանատուութեան Տէր Մարդը՝ Սուրիոյ նախագահին կողմէ ընդունուեցաւ որպէս Լիբանանի վարչապետը: Կը հաւատամ որ մեր յարաբերութիւնները Սուրիոյ հետ պիտի վերադառնան իրենց բնականոն պայմաններուն, բնականաբար փոխադարձ յարգանքի սկզբունքներէն մեկնած՝ զոյգ երկիրներու գերիշխանութեան, անկախութեան եւ յարգանքի ծիրէն ներս:

Անշուշտ մեր դիմաց կան Լիբանանի ժողովուրդին առօրեան հետաքրքրող խնդիրներ,

որոնք առաջնահերթութիւն ունին ուրիշ երկիրներու մէջ, բայց դժբախտաբար, որովհետեւ մեր երկրին մէջ այնպիսի քաղաքական լուրջ տագնապներու դէմ-հանդիման կը գտնուինք տարուէ-տարի, որ անմիջական կենցաղի հետ կապուած խնդիրները կը վերադառնան ու կը դառնան յետաձգելի:

Եթէ պետութիւնը եւ քաղաքական պատասխանատուները այս ժողովուրդին առօրեային հետ առընչուող հարցերուն լուծումներ չտան՝ վստահաբար հաւանական քաղաքական խնդիրներ պիտի բազմանան եւ ընկերային տագնապները պիտի առաջնորդեն ներքին նոր խմորումներու, արմատականութիւնը պիտի շեշտաւորուի աւելի ու երկիրը պիտի չկարողանայ գոյատեւել իբրեւ այն երկիրը՝ որ համերաշխութեան, համայնքային գոյակցութեան եւ առաքելութեան երկիր եղած է:

Հ- Այսօր, Մայր Հայրենիքի, Արցախի եւ Սփիւռքի մէջ քաղաքական կարեւոր գործընթացներ տեղի կ՝ունենան: Որպէս Հ. Յ. Դաշնակցութեան երիտասարդ ղեկավարներէն մէկը, ինչպիսի՞ն են ձեր վերլուծութիւնները եւ կարծիքը այդ իրադարձութիւններուն ու գործընթացներուն վերաբերեալ, մանաւանդ որ ձեր կուսակցութիւնը այսօր ինքզինք կը համարէ որպէս ընդդիմութիւն:

Պ- Անցնող տասնամեակին եւ անկէ աւելի, Հայաստանի մէջ եւ Հայաստանի հետ առընչուող վերիվայրումները իրենց ազդեցութիւնը կ՝ունենան ոչ միայն երկրին՝ այլեւ համայն հայութեան վրայ: Իբրեւ այդպիսին, պէ՞տք է մտածել, որ Լիբանանի մէջ հայկական ծագումով երեսփոխան մը իրաւունք եւ պարտաւորութիւն ունի ու կրնայ յաջողիլ, որ Հայաստանի եւ Սփիւռքի միջեւ սեպ խրէ: Հայաստանը՝ Հայաստա՛ն է իր սփիւռքով եւ Սփիւռքը՝ Հայաստանով: Մէկ մարմին ու մէկ գլուխ է, սրտի երկու բաժինները այդ մարմինն ու գլուխը կ՝աւելցնեն: Սփիւռքն ու Հայաստանը սրտի երկու բաժիններն են ու կարելի չէ որ հայ ժողովուրդը գոյատեւէ կէս սիրտով: Հետեւաբար բոլոր անոնք, որոնք այս կամ այն քաղաքականութեան դէմ Սփիւռքի ընդդիմութիւնը կը տեսնեն որպէս հայրենիքի հետ բաժանում՝ չարաչար կը սխալին: Անուրանալի է այն՝ որ Հայաստանի անկախութեան հռչակումով եւ Արցախի ազատագրումով, Հայ Դատի հետապնդումը մտաւ նոր հանգրուան:

1988էն ետք հակա-թուրք պայքարը նահանջ արձանագրեց՝ Արցախի ազատագրումը առաջնահերթ դարձաւ, անոր յաջորդելով Հայաստանի անկախութիւնը: Մեր ժողովուրդը չկրցաւ Սփիւռքի եւ Հայաստանի մէջ հայթայթել անհրաժեշտ կարողութիւնը, որ մենք կարողանանք առաւելագոյն չափով շարունակել Հայ Դատի հետապնդումը: Նահանջ արձանագրեց հակա-թուրք պայքարը՝ Ցեղասպանութեան ճանաչման «աքթ»երով: Արցախը որոշ ժամանակ առաջնահերթութիւն էր հրապարակի վրայ: Դժբախտաբար, Հայաստանի ղեկավարները սկզբնական շրջանին այնպիսի խարխափումներու մէջ եղան՝ որ խոչընդոտներ յառաջացան Սփիւռք-Հայաստան բնականոն յարաբերութիւններուն մէջ: Նաեւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան հետ կապերու վատթարացումով, ներքին փտածութիւն, եւայլն:

Այսօր, հիմնական հարցերը մեր առջեւ՝ Արցախի պաշտպանութեան եւ անկախութեան, Հայաստանի անկախութեան ամրացման խնդիրներուն հետ, նաեւ, Հայաստանի ու Թուրքիոյ միջեւ «Փրոթոքոլ»ներու եւ Հայաստանի Սահմանադրական Դատարանի որոշ նկատմամբ վերապահութիւններն են՝ որոնք ցարդ կը մնան մտահոգութիւն համայն հայութեան համար:

Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւնները կարելի չէ դիտել իբրեւ միայն Հայաստանի յարաբերութիւնները Թուրքիոյ հետ, այլ եւ համայն հայութեան յարաբերութիւնները Թուրքիոյ հետ: «Փրոթոքոլ»ներու ստորագրութեան օրը, արաբ թէ իսլամական լրատուական միջոցները յատուկ ջանք թափեցին՝ զայն նկատելու որպէս դարու մը հայ-թուրք հակամարտութեան աւարտը: Այդպէս չէ՛ իրականութիւնը: Կը շարունակենք պահանջատէր մնալ մեր իրաւունքներուն: Կ՝ուզենք հաւատալ եւ ոչ մէկ ճիգ կը խնայենք, որ Հայաստանի իշխանութիւնները այդ հաւատքը արմատացնեն մեր մէջ, որ ո՛չ մէկ զիջում պիտի ըլլայ Ցեղասպանութեան ճանաչման խնդրին գծով: Ո՛չ մէկ զիջում պիտի ըլլայ Հայաստան-Թուրքիա սահմաններուն կապակցութեամբ եւ գրաւեալ հողերը պիտի մնան մեր կիզակէտին մէջ: Ո՛չ մէկ զիջում պիտի ըլլայ Արցախի Պետութեան անկախութեան, ազատութեան վերաբերեալ: Թուրքիա ի՛նք զանազան պատրուակներով հրապարակ կու գայ որ չ՝ստորագրէ «Փրոթոքոլ»ները եւ բնականաբար կարելին կ՝ընէ որ ինքզինք բարելաւէ յաչս Եւրոպայի եւ որուն մէջ կը մտնէ դէպի Արաբական Աշխարհ քաղաքական «յարձակումը»: Դժբախտաբար, արաբական երկիրները, մոռնալով Օսմանեան պետութեան արիւնալի անցեալը եւ Թուրքիոյ ռազմավարական համաձայնագիրը Իսրայէլի հետ, կը շարունակեն իրենց քաղաքական, մշակութային եւ տնտեսական ցանկութիւններուն ենթարկուիլ:

Հ- Վերջերս համաձայնագիր ստորագրուած էր Լիբանանի եւ Թուրքիոյ միջեւ՝ «Վիզա»ներու դրութեան վերացման եւ տնտեսական համագործակցութեան շուրջ: Ի՞նչ է ձեր կարծիքը այդ կապակցութեամբ:

Պ- Այդ մասին արդէն ես ու Հ.Յ.Դ. Կեդրոնական Կոմիտէն յատուկ հաղորդագրութեամբ անդրադարձանք: Մեզի համար դրական է, որ Լիբանան քաղաքական ու տնտեսական յարաբերութիւններ ունենայ Թուրքիոյ հետ: Մենք չենք ուզեր որ այդ յարաբերութիւնները ըլլան ի շահ Թուրքիոյ (կը խօսիմ որպէս Լիբանանի քաղաքացի): Այսօր, Լիբանանի եւ Թուրքիոյ միջեւ հաւասարակշռուած տնտեսական յարաբերութիւններ չկան: Մեր արտածումները դէպի Թուրքիա 100 միլիոն տոլար են, իսկ ներածումները 900 միլիոն տոլար: Իսկ առեւտրական հաշուեկշիռը Թուրքիոյ եւ Իսրայէլի միջեւ 7 միլիար տոլար է:

Ինչպէս որ շիա համայնքի հոգեւոր ղեկավար Մուսա Սատրի առեւանգման ցաւերը կը յարգենք, կ՝ակնկալենք նաեւ որ 150,000 լիբանանցիներու՝ լիբանանահայերու զգացումները նոյնպէս յարգուին: Լիբանանի եւ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները եթէ կոչենք «պատմական», մինչ այդ յարաբերութիւնները արեան, ոճիրի ու սովի (Ա.

Համաշխարհային պատերազմին) յարաբերութիւններ եղած են: Լիբանանի մէջ չկայ որեւէ ընտանիք, որ զոհ չէ տուած Օսմանեան կայսրութեան: Առաւել եւս պէտք է նկատենք որ դասագիրքերու մէջէն վերցուցած են նոյնիսկ այդ ահաւոր աւերը գործած Օսմանեան պետութիւնը՝ Ճեմալ Փաշան, կախաղանները:

6 Մայիսի Նահատակաց Ոգեկոչումը շուքի մէջ պահելու երեւոյթ մը կայ եւ նոյնիսկ ձայներ կան, որ Նահատակաց հրապարակին անունը պէտք է փոխուի: Անոնք բոլոր Լիբանանի նահատակներն են ու եթէ չենք յարգեր յիշատակը Առաջին Նահատակներուն, շատ արագ պիտի մոռնանք նոր նահատակները:

Մենք այս իմաստով դէմ արտայայտուեցանք նաեւ «ՖԻՆԻԼ»ի մէջ թրքական ուժերու գոյութեան: Մենք ամէն իմաստով դէմ ենք ապահովական եւ զինուորական որեւէ յարաբերութեան Թուրքիոյ հետ: Այն ուղղուած է ոչ միայն Լիբանանի հայ համայնքին, այլ ամբողջ երկրին շահերուն դէմ: Յիշեցնեմ որ Թուրքիա այն ինչ որ չկրցաւ ընել ամբողջ 400 տարի արաբական աշխարհին եւ Լիբանանին՝ զէնքով ու զինամթերքով, բանակով եւ բռնատիրութեամբ, այսօր կը յաջողի ընել խաղաղ միջոցներով, դիւանագիտութեամբ եւ ճարպիկութեամբ, տնտեսական ու մշակութային՝ նոյնիսկ ֆիլմաշարի մարզերէն ներս ազդեցութիւններով, ներթափանցմամբ: Մենք պիտի շարունակենք պայքարիլ այս երեւոյթին եւ ազդեցութեան դէմ:

Հ- Ինչպիսի՞ն են ձեր կապերը հայ քաղաքական միւս կուսակցութիւններու խորհրդարանական ներկայացուցիչներուն հետ եւ ինչպէ՞ս կը տեսնէք համագործակցութիւնը անոնց հետ, Լիբանանի եւ Լիբանանի հայութեան կարեւորագոյն հարցերու լուծման մէջ:

Պ- Հակառակ այն ընդհանրական տպաւորութեան որ մենք Լիբանանի մէջ, քաղաքական իմաստով, հակառակ դիրքերու վրայ ենք, ընտրական դաշինքներու պատճառով, 2000 թուականէն ասդին Լիբանանի հայութեան մօտ կը նկատենք լայնախոհութիւն: Չեմ յիշեր որեւէ ժամանակաշրջան, գէթ վերջին 10 տարիներուն, որ մեր կուսակցական յարաբերութիւնները դադրած են: Ամենայն հպարտութեամբ կրնամ ըսել, որ ամէնէն դժուարին օրերուն այդ յարաբերութիւնները մնացին, ժողովները գումարուեցան: Հայկական հարցերու կապակցութեամբ ընդհանրապէս դժուարութիւններ գոյութիւն չունին: Այն հարցերը որ ընդհանրական հարցեր են, Լիբանանի գերիշխանութեան, ապահովութեան, ազատութեան, Լիբանանի հայութեան անվտանգութեան կապակցութեամբ՝ կողմերու մօտեցումները դոյզն տարբերութիւն իսկ չունին: Կը մնայ այն՝ որ իւրաքանչիւր կուսակցութիւն քաղաքական ուղղութեան մը հետ կը գործէ: Ես կը հաւատամ որ ժամանակի ընթացքին այս ալ կրնայ իր լուծումը գտնել:

Անվտանգութիւնը հիմնական նշանակութիւն ունի մեզի համար: Որպէս քաղաքական կողմ եւ համայնք՝ յաջողեցանք ներկայութիւն ըլլալ երկխօսութեան սեղանին վրայ որ

կազմակերպուած էր օրին՝ խորհրդարանի նախագահին կողմէ. համայնքը, հակառակ իր ներքին քաղաքական, այսպէս ըսած, որոշ բաժանումներու՝ երբ երկրին գերագոյն շահերը կը պահանջեն, միացեալ պատուիրակութեամբ մը ներկայ կ՝ըլլայ՝ իր դրական անդրադարձը ունենալով, իբրեւ դաս եւ օրինակ ծառայելու միւս կողմերուն: Հայկական յարաբերութիւնները կը շարունակուին, դրական հունի մէջ կը մտնեն եւ լիայոյս պէտք է ըլլանք որ մենք՝ որեւէ ժամանակ, Լիբանանի հայութեան շահերը պաշտպանելու իմաստով՝ ոչ մէկ տեղ որեւէ զիջում կրնանք կատարել իբրեւ քաղաքական կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներ եւ զիրենք՝ լիբանանահայութիւնը ներկայացնող քաղաքական կուսակցութիւններ: